Hallintopoliittinen osasto

Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto 11.5.2016

VNS 3/2016 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017–2020 - Pääluokka 27 Puolustusministeriön hallinnonala

1 Hallinnonalan määrärahat

Valtioneuvoston 14.4.2016 hyväksymän Julkisen talouden suunnitelman osana oleva valtiontalouden kehyspäätös vuosille 2017—2020 sisältää puolustusministeriön hallinnonalan menoja seuraavasti:

(milj. euroa)	TA 2016	KEH 2017	KEH 2018	KEH 2019	KEH 2020
Kehykseen luettava	2 519	2 489	2 447	2 701	2 630
Kehyksen ulkopuolella (alv)	367	365	357	360	366
Pääluokka 27 yhteensä	2 886	2 854	2 804	3 061	2 996
Tilausvaltuudet	329	706	697	1 433	198

Puolustusministeriön pääluokan menojen osuus valtion budjettitalouden menoista nousee kehyskaudella 5,2 prosentista 5,6 prosenttiin ja ennakoitu osuus BKT:sta vaihtelee 1,29 prosentin ja 1,39 prosentin välillä (2016: 1,37 %). Tähän vaikuttaa oleellisesti se, että kehykset sisältävät kehyskauden lopulla merivoimien Laivue 2020-hankintaan osoitettua rahoitusta. Vuodelle 2019 on suunniteltu Laivue 2020 -hankintaan 1,2 mrd. euron tilausvaltuus, jonka alkuvuosien vuosiosuudet (260 milj. euroa v. 2019 ja 170 milj. euroa v. 2020) sisältyvät määrärahakehykseen.

Kehykset sisältävät hallitusohjelman mukaisesti puolustusvoimien materiaalisten suorituskykypuutteiden korjaamiseksi tehdyn tasokorotuksen: 80 milj. euroa vuodelle 2017, 110 milj. euroa vuodelle 2018, 130 milj. euroa vuodelle 2019 ja 150 milj. euroa vuodelle 2020.

Kehyksissä on otettu vähentävänä tekijänä huomioon pääosin kaikille hallinnonaloille yhteiset toimintamenosäästöt, joiden määrä kasvaa puolustusministeriön pääluokassa asteittain vuoteen 2016 verrattuna n. 42 milj. eurolla vuoteen 2020 mennessä.

Sotilaallisen kriisinhallinnan menokehys laskee kehyskaudella n. 63 milj. euroon vuodessa (UM ja PLM yhteensä). Hallitusohjelman mukaan osallistumista sotilaallisiin rauhanturvaoperaatioihin vähennetään keskittyen Suomen kannalta merkityksellisimpiin ja vaikuttavimpiin operaatioihin. Kriisinhallintamäärärahojen mitoituksen keskeisinä perusteina ovat valtionjohdon poliittinen arvio ja päätökset osallistumisen määrästä ja kohteista.

Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen tarkoitettu valtionavustusmääräraha on pienenemässä kuluvaan vuoteen verrattuna lähes 20 prosentilla vuodesta 2017 alkaen, koska määrärahaan on kohdistettu hallitusohjelman mukainen järjestötukien leikkaus eikä se sisällä eduskunnan kuluvan vuoden määrärahaan tekemää lisäystä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

2 Toimintamenosäästöt

Kehyspäätös sisältää edelliseltä vaalikaudelta periytyvänä toimintamenosäästönä palkkaliukumasäästön, jonka määrää tarkistetaan vuosittain budjettivalmistelun yhteydessä virastojen todellisen palkkaliukumakehityksen perusteella. Hallinnonalan toimintamenokehyksiin on tehty palkkaliukumaleikkaukset, joiden määrä kasvaa vuoteen 2016 verrattuna n. 3,9 milj. euroa v. 2017 ja n. 7,8 milj. euroa vuodesta 2018 alkaen.

Hallitusohjelmassa on linjattu vuosille 2016—2019 yhteensä 120 milj. euron säästö virastojen toimintamenoista. Säästön toteutuksen toimenpiteitä ovat tehtävien ja velvoitteiden purkaminen, toimitiloista luopuminen ja eläkepoistuman hyödyntäminen. Hallitusohjelman mukaisesti toiminnan digitalisaatiota lisätään ja rakenteita uudistetaan. Puolustusministeriön pääluokkaan on kohdistettu tähän perustuen toimintamenosäästöjä, joiden määrä kasvaa n. 22,4 milj. euroon vuodesta 2019 alkaen.

Kehyspäätöksessä on otettu huomioon myös hallitusohjelman taloushallinnon tehostamiseen perustuvia säästöjä, joiden määrä kasvaa n. 2,9 milj. euroon v. 2020.

Hallitusohjelman mukaan valtion toimitilamenoja vähennetään. Säästötavoitetta toteutetaan toimeenpanemalla tilatehokkuutta ja vuokrasäästöjä aikaansaavia tilahankkeita. Virastojen vuokriin varattuihin määrärahoihin on tehty yhteensä 30 milj. euron vähennys vuodesta 2019 alkaen. Puolustusvoimien toimintamenokehyksessä tämä merkitsee n. 8,7 milj. euron leikkausta v. 2019 alkaen.

Puolustusvoimien toimintamenokehyksiin on tehty vähennyksiä (3 milj. euroa v. 2018 ja 5 milj. euroa v. 2019 alkaen), jotka perustuvat hallitusohjelman mukaiseen linjaukseen puolustusvoimien ruokahuollon avaamisesta kilpailulle.

Edellä mainitut toimintamenosäästöt sisältyivät osittain syksyn 2015 kehyspäätökseen.

3 Hinta- ja kustannustasotarkistukset

Puolustusministeriön hallinnonalan määrärahakehyksiin on tehty hinta- ja kustannustasotarkistukset seuraavalla tavalla:

- Kehyksiin on tehty vuoden 2015 toteutuneen indeksikehityksen perusteella yhteensä 18,9 milj. euron vähennykset (toimintamenot -18,1 milj. euroa ja sotilaallinen kriisinhallinta -0,8 milj. euroa). Kuluttajahintaindeksin negatiivisen vuosimuutoksen johdosta kehyksistä on vähennetty 2,2 milj. euroa enemmän kuin määrärahaa aikanaan saatiin v. 2015 ennakollisessa kustannustasotarkistuksessa.
- Puolustusvoimien toimintamenoihin (pl. henkilöstömenot), puolustusmateriaalihankintoihin ja sotilaallisen kriisinhallinnan menoihin on tehty vakiintuneen käytännön mukainen ennakollinen 1,5 prosentin kustannustasotarkistus vuodelle 2017, mikä merkitsee tässä vaiheessa n. 26 milj. euron lisäystä vuositasolla (toimintamenot +17,2 milj. euroa, puolustusmateriaalihankinnat +8,3 milj. euroa ja sotilaallinen kriisinhallinta +0,5 milj. euroa).
- Talouspoliittinen ministerivaliokunnan päätös 21.10.2015 alentaa työnantajan VaEL-maksua väliaikaisesti vuosina 2016−2018 tarkoittaa puolustusministeriön pääluokan toimintamenomäärärahoissa 2,9 milj. euron vähennystä vuositasolla.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

4 Momenttien väliset määrärahasiirrot kokonaiskehyksen puitteissa

Momentilta 27.10.18 (Puolustusmateriaalihankinnat) on siirretty vuositasolla n. 76—116 milj. eroa momentille 27.10.01 (Puolustusvoimien toimintamenot) olevan rahoitusvajeen kattamiseksi. Määrärahasiirto on jatkoa v. 2016 talousarviossa tehdylle 50 milj. euron vastaavalle siirrolle, joka kohdennettiin materiaalisen valmiuden menoihin eli varustamiseen ja materiaalin kunnossapitoon. Siirrettävällä määrärahalla on lisäksi tarkoitus tehdä kehittämisohjelmien hankintoja ja kattaa kyber-hankkeen alkuvaiheen henkilöstökuluja. Hankinnat ovat pääosin toimintamenorahoituksella tehtäviä logistiikka-alan hankintoja.

Siirrettävän määrärahan käyttökohteet (milj. euroa):

Selite	2017	2018	2019	2020
Toimintamenopaineiden kattaminen	74	74	74	74
- *kunnossapito*	*40*	*40*	*40*	*40*
- *johtamisjärjestelmät*	*20*	*20*	*20*	*20*
- *muut*	*14*	*14*	*14*	*14*
Kyber-henkilöstön palkkaukset	2	1,5	2,5	
Kehittämisohjelmien hankinnat		0,7	35,8	42,4
Yhteensä	76	76,2	112,3	116,4

Määrärahan uudelleenkohdennusten johdosta ollaan tinkimässä joidenkin hankittavien järjestelmien ja välineiden lukumääristä. Puolustusvoimien antaman tiedon mukaan määrärahasiirroilla on vaikutuksia lähinnä seuraaviin hankintoihin:

- Johtamisjärjestelmät: maavoimien taktiseen johtamiseen tarkoitettu järjestelmä jää lukumäärältään vajaaksi.
- Kyberpuolustus: suorituskyky rakentuu muutamia vuosia suunniteltua myöhemmin, vaikuttamiskyky jää vajaaksi.
- Joukkojen varustamisaste: kaikkia puolustusvoimien joukkoja ei kyetä varustamaan nykyaikaisella taistelijan perusvarustuksella.
- Joukkojen ilmatorjunta: ilmatorjunta-aseet ja ampumatarvikkeet puolustusvoimien joukkojen ja kohteiden suojaksi jäävät lukumäärältään suunniteltua vajaammiksi.

Puolustusvoimien kehittämisohjelmakokonaisuuden suunnitteluperusteena on ollut määrärahasiirtojen jälkeinen taso, joten kehittämisohjelmalla rakentuva puolustuskyky vastaa minimitasolla toimintaympäristön muutokseen. Edellytyksenä kuitenkin on, että strategisiin suorituskykyhankkeisiin osoitetaan erillinen rahoitus.

5 Varusmies- ja reserviläiskoulutuksen määrä ja laatu

Suomen puolustus perustuu yleiselle asevelvollisuudelle, jonka vahvistamiseksi puolustushallinnossa on viime vuosina tehty johdonmukaista kehitystyötä. Puolustusvoimauudistuksessa toteutettu kouluttajahenkilöstön lisääminen ja v. 2015 saavutetun toiminnan tason (maastovuorokaudet, kertausharjoitukset) ylläpitäminen ovat kehityksen kulmakivet.

Varusmieskoulutuksessa pyritään motivoivaan, vaativaan ja yksilön kyvyt huomioivaan koulutukseen. Kouluttajahenkilöstön määrän pysyttäminen puolustusvoimauudistuksessa saavutetulla tasolla (2,5 kouluttajaa/peruskoulutuskauden joukkue) on ehdoton edellytys em. tavoitteen saavuttamiselle. Tarvittavan kouluttajamäärän ylläpitäminen edellyttää vuosittain n. 300 henkilötyövuotta vastaavaa määrää sopimussotilaita. Sopimussotilasjärjestelmä tukee myös osaltaan nuorten työllistymistä. Kehyspäätöksen mukainen toimintamenokehys ei mahdollista sopimussotilaiden palkkaamista vuonna 2017 ja vuosina 2018−2020 kehys riittää vain n. 120 henkilötyövuoteen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi